

## ПРОБЛЕМИ ОНОМАСТИКИ

УДК 811.161.2'373

### ПОЗИТИВНЕ МИСЛЕННЯ СЛОВ'ЯН ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ОНИМА

Купчинська Зоряна

*Львівський національний університет імені Івана Франка,  
кафедра української мови,  
вул. Університетська, 1/234, 79001, м. Львів, Україна,  
тел.: (80322) 964717*

Оніми є своєрідними історичними пам'ятками, які яскраво відображають не тільки історичний контекст епохи, а й мову в діячності, простір мислення людей. Проаналізовано семантику коренів, засвідчених у власних назвах, зроблено часткові висновки щодо мовної свідомості слов'ян. Корпус основ з позитивною семантикою – значний. Розглянуто семантичні поля синонімічного типу: \*blagъ – \*bogъ; \*ladъ – \*lagoda; \*milъ – \*migrъ; \*lubъ – \*xotъ.

*Ключові слова:* мовна свідомість, картина світу, семантичне поле, онім, твірна основа.

Власні назви – антропоніми і топоніми є своєрідними історичними пам'ятками. Вони яскраво відображають історичний контекст епохи та мову в діячності, простір мислення людей. Мовна творчість людини тісно пов'язана із мовною свідомістю. Оскільки людина визначає пріоритети в житті, то і мовна свідомість акцентує на найважливішому, що розширює мовний простір, який спроектований на визначенні домінанти. Сприйняття світу, його інтерпретація безпосередньо пов'язані із особливостями трактування і осмислення об'єктивної дійсності, буття.

Антропоцентричні тенденції в сучасній лінгвістиці спонукують до розвитку когнітивного мовознавства, в основі якого – проблема зв'язку пізнавально-мисленнєвої діяльності людини і мови. Про взаємозв'язок мислення і мови йшлося ще в античній філософії, про це писали великі В.Гумбольдт [1] і О.О.Потебня [5]. Мову „ як діяльність народного духу” розглядали як засіб ментальної впорядкованості об'єктивного світу, як відбиток етнічного світосприйняття, світобачення, оскільки в кожній мові живуть ”індивідуальні образи , в яких відображається індивідуальний характер народу” [1, с. 185]. Антропологічний підхід до вивчення твірного слова (кореня) , що має на меті описати прояви „людського духу” в мові, передбачає глибинно збагнути мову як антропологічний феномен, оскільки в твірному слові найкраще виявляється предметно-пізнавальна, інтерпретаційна діяльність людини [3, с. 9]. Культура кожного народу в мовній оболонці „говорить” з людиною та потребує в безперервному діалозі з нею [7, с. 92]. „Культура – це надзвичайно складно організований механізм, який зберігає інформацію, постійно продукує для цього найбільш вигідні і компактні способи, одержує нову, зашифровує і розшифровує повідомлення, переводить їх з однієї системи знаків в іншу. Культура – гнучкий і складно організований механізм пізнання” [4, с. 395]. Ономастикон, як один з

елементів культури, також є „складно організованим механізмом” і одночасно „механізмом пізнання” світу, адже саме через пізнання, аналіз твірних основ онімів ми зможемо збагнути когнітивну і мовну картини світу. Поняття картина світу здебільшого пояснюють як уявлення людини про явища, що з’явилися внаслідок її життєвого досвіду. Таке трактування цього поняття містить індивідуально-особистісне розуміння окремою людиною явищ природи, побуту, моральних та естетичних цінностей тощо. Функціонування терміна картина світу в науці співвідноситься з тими знаннями про матерію у всіх її різноманітних виявах, якими оперує конкретна людина – у вузькому розумінні, а в широкому – уся цивілізація. Доцільнішим є трактувати картину світу як конденсат наукових (узагальнених) уявлень людства про об’єктивний світ на якомусь етапі розвитку цивілізації. У такому випадку картина світу – це сукупність знань про світ. Тут ми говоримо про концептуальну картину світу, що складається з важливих для людини понять і їх концептів. Можна говорити і про картину світу, що відображена знаками, які інформують про об’єктивну дійсність (мовна картина світу). Семантичні поля слів-концептів і формують мовну картину світу. Усі складові об’єктивно реального світу перебувають у взаємозв’язку, тому картина світу є ”одним із способів структуралізації інформації про об’єктивну дійсність”[8, с. 5]. Мовна свідомість – це опосередкований мовою образ світу, культури – ”сукупність перцептивних, концептуальних і процедурних знань носія культури про реальний світ”[6, с. 7].

Вичленовані із архаїчної ойконімії твірні слова (основи, корені) розглядаємо в ментально-культурному мовному контексті. Чому саме ці лексеми обрано для номінації об’єктів, чим мотивована така потреба? Така необхідність “викликана духовно-практичною діяльністю (пізнавальною, оцінювальною, нормативною) діяльністю людини, пов’язаною з орієнтацією в складному світі природи і суспільства. Вибірковість виявляється не тільки у використанні словотвірних засобів у процесі називання зовнішнього світу, а й в актуалізації (а точніше – інтерпретації) тих ознак, за допомогою яких відбувається номінація реалій цього світу” [2, с. 61-62]. Реконструюючи твірні основи онімів, ми якоюсь мірою “реанімуємо” мовну свідомість тих людей (у нашому випадку – слов’ян, бо для аналізу беремо архетипи слов’янського походження), котрі стояли при витоках назвотворення (антропонімів і топонімів). Проаналізувавши етимологію та семантику коренів, засвідчених у власних назвах, маємо змогу частково зрозуміти, що було важливим для мовної свідомості людей. Наш матеріал свідчить про те, що корпус основ з позитивною семантикою – значний (\***bažan** – бажати, \***blagъ** – благ, добро, щастя; \***bogъ** – податель, владица; \***buj** – буйно рости, великий, сильний; \***čudo** – чудо; \***dobrъ** – відповідний, корисний; \***goj (gojiti)** – робити так, щоб жило, заживало; \***jagъ** – ярий, швидкий, сильний; \***jaгъ** – весна; \***junъ** – молодий, юний; \***ladъ** – порядок, згода; \***lagoda** – порядок, приємність; \***lubъ** – любити, кохати, бажати; \***milъ** – милий, ладний; \***mirъ** – мир, згода, ласкавий, милий; \***molodъ** – молодий; \***niga** – пестоші, радість, розкіш; \***pako** – сильний; \***šana (šanovati)** – шанувати, берегти; \***xorobrъ** – відважний; \***xorošъ** – хоробрий; \***xurъ** – хупавий, красивий; \***xotъ** – жінка, хотіти, бажати; \***zirъ** – жити, корм; \***zito** – жити та ін.).

Розглянемо семантичні поля синонімічного типу: \***blagъ** – \***bogъ**; \***ladъ** – \***lagoda**; \***milъ** – \***mirъ**; \***lubъ** – \***xotъ**.

1. \***Blagъ** – благо, добро, щастя < псл. \* *bolgo*, \* *bolgъ* – вважаються спорідненим із дінд. *bhārgah* – сяйво, господь (ЕСУМ I, 203). \***Bogъ** < псл. *bogъ* – споріднене з дінд. *bhārgah* – податель, пан, владица (ЕСУМ I, 219). Обидва архетипи поширені на території Славії, репрезентовані в антропонімії, особливо характерно те, що ці корені входять до композитних імен, що вважаються одними з найдавніших на автохтонній території: укр.

Богдан, Богданна, Богдашко, Боговитинович, Богодарон, Боголюбов, Богомилів, Богубожь, Богумиль, Богумусь, Богуслав(ь), Богуть, Богушь (Дем., 160), Божко, Божковський, Богданець, Богданюк, Богоніс, Богуславец (Ред., 1969, 47), Богів, Боголович, Богослов, Богун, Богуш, Богушевич (Фар., 146–147); Боголюб, Богомол, Богомил, Богомол, Богучаровы (Вес., 42–43), Бажок, Бажко, Боженко, Бажынські (Бір., 57), чес. Blažibor, Blažislav, Blahomil, Neblah (Sv., 69), пол. Błogota, Błog, Błogo (SSNO, I/II, 173), Bogdal, Bohuchval, Bohomil, Bohurad, Bohuslav, Bohovlad, Svojboh і подібні (Sv., 70; Mal., 66–67).

Посесивні ойконіми, засвідчені з коренем \***blagъ**, творилися від непохідної основи благ(ж)//болог(ж). Що стосується ойконіма Боложинів, то простежуємо такий шлях формування: о.н.Болог//Благ > о.н.Боложин > Боложинів.

**Блажив**, 1946 (Др., Укр. АТП, 148); Błażów, 1893 (SORG, 481); Блажив Й XIV–280 1785–1788; Ф XIV–12 1819–1820 (ЙФМ, 34); Błozew, 1635 (AGZ XX, 376); Błozew, 1502 (MRPS III, 165, 1481); Błozew, 1470, 1471, 1475, 1477 (AGZ XVII, 21, 55, 72, 113, 133), **Боложинів**, 1946 (Льв., Укр. АТП, 325), Bolożynów, 1893 (SORG, 669), Боложинів, 1847 (КБССГ, 190), Боложинів Й XVIII–235 1785–1788 (ЙФМ, 37); Боложиновъ, 1696 (Гал. л. I/д, 749), Błozniow, 1578 (ŽDz XVIII/I, 72), пор. **Błozew** (in Premiśliensi), 1438 (Proch., 81).

Архаїчна ойконімія зафіксувала повні імена-композиції: **Богданів**, 1946 (Чр., Укр. АТП, 655); Богдановъ, XVIII (Лаз., II, 440); Богданов, 1779–1781 (Глухівської сотні, ОНСН, 449); **Bohdanow**, Київське воєводство, 1628 (ŽDz XX, 76), **Богданів**, 1946 (Ров., Укр. АТП, 451); **Богданів**, 1946 (Жт., Укр. АТП, 190), **Богдани**, 1946 (Кв., Укр. АТП, 593); Богданы, 1775 (Кв., Арх. V/II (1), 204); **Богдани**, 1946 (Чрг., Укр. АТП, 212); **Богдани**, 1946 (Пл., Укр. АТП, 308), фільварок **Богданов** під Городно, 1413–1498 (АЛМ, 727); **Bohowityn**, 1651 (Жидачів–Львів, AGZ I, 65); **Богодухів**, 1946 (Хар., Укр. АТП, 590); Бодухів, 1798 (ЗРКлУ, 233); **Богомазів**, 1946 (Сум., Укр. АТП, 533); **Богомилів**, 1946 (Вол., Укр. АТП, 74); **Богородичин**, 1946 (Ст., Укр. АТП, 511); Богородичин, 1649 (Ж IV, 185); Bohorodyczyn, 1785–1888 (ЦДІАЛ, ф. 19, оп. VI, 202); Bohorodyczyn, 1819–1820 (ЦДІАЛ, ф. 20, оп. VI, 39), Богородичин, 1931 (СШ, 14); Bohorodyczyn, 1893 (SORG, 605), Богородичин, (х., Станіславська обл.); Bohorodyczyn, 1893 (SORG, 607); **Богородчани Старі**, 1931 (СШ, 24); Богородчани Старі, Й VI–11 1785–1788; Ф VI–10 1819–1820 (ЙФМ, 36), **Богородчани**, 1946 (Стн., Укр. АТП, 29); Богородчани, 1931 (СШ, 23); Bohorodczany, 1893 (SORG, 29); Богородчани, Й VI–9 1785–1788; Ф VI–9 1819–1820; Bohorodczany, 1683 (AGZ XXIV, 433); Bohorodczany, 1504 (MRPS III, 1565); Bohorodczany, 1441 (AGZ I, 27); **Богуслав**, 1946 (Кв., Укр. АТП, 140); Bohuslaw, 1715 (Арх. II/III, 426); Bohuslaw, 1695 (AGZ XXIV, 500); Богуславъ, 1648 (Пам. I, 3, 20), Пам. II, 3, 412); Bohuslaw Boguslaw), 1596 (ŽDz XXI, 31, 85, 115); Богуславъ, 1195 (Ипат., 145); **Богуслав**, 1946 (Дн., Укр. АТП, 988); **Богуславичі**, 1559 „...село ихъ Богуславичи ...“ (Рев. 138–139), 1567 „з Богуславичъ“ (РИБ XXXIII, 1187).

Композитні особові назви могли скорочуватись, а потім поширювалися суфіксами, надаючи цим іменам певного відтінку в значенні.

Суфікси з компонентом **-к-**:

**Божиків**, 1946 (Тер., Укр. АТП, 576); Bożyków, 1893 (SORG, 391); Божиків, Й IX–174 1785–1788 (ЙФМ, 37); Bożykow (Bozikow), 1578 (ŽDz XVIII/I, 91); Bozykow, 1476 (AGZ II, 220); **Божкевичі**, 1946 (Рв., Укр. АТП, 1256); 1583 „Ze wsi włości miasta Dubińskiego – Boszkowicz“ (ŽDz XIX, 82); Божкевичі, 1753 (Теод. III, 410); Божковичи, 1753 (Теод. II, 862); Божкевичи, 1889 (Теод. II, 953); 1778 „wies Boszkowicze“ (Арх. V/II (1), 359); Божково (Божковичи), 1765 (Арх. V/II (1), 67).

Суфікси з компонентом **-т-**:

**Богутин**, 1946 (Льв., Укр. АТП, 343); Богутин, 1966 (ЛЮ, 24); Bohutyn, 1893 (SORG, 675); Bohutyn, 1785–1788 (ЦДІАЛ. Ф. 19, оп. XVIII, 183); Bohutyn, 1819–1820 (ЦДІАЛ, ф. 20, оп. XVIII, 223), Богутин, 1649 (Ж V, 100), Bohuthyn, 1515 (ŽDz XVIII/I, 159), Bohutyn, 1476 (AGZ XV, 184); **Богутичі**, 1618 „ze wsi Bohutyce“ (ŽDz XXI, 291); Bohuthicze, 1558–1559 (MRPS, V/II, 8542).

Суфікси з компонентом **-ш-**:

**Богдашів**, 1946 (Ров., Укр. АТП, 459); Богдашевъ, 1890 (Теод. II, 472); Богдашевъ, 1765 (Арх. V/II (1), 74); Богдашевъ, 1710 (Арх. I/IV, 322–325); Богдашів, 1507 (AS III, 53); **Bohuszow**, 1604 (ŽDz XXI, 505); Богушовъ, 1661 (Поділля, Арх. VII/II, 522); **Богушів**, 1946 (Сум., Укр. АТП, 540); **Bohusza**, 1567–1631 (Кв., ŽDz XX, 120, 123); Bohusza, кінець XVI – початок XVII (ŽDz XXII, 172, 277); **Bohuszyn**, 1683 (Овруч, Арх. VII/I, 489), пор. пол. Богуша (Bogusha) Й IV–219 1785–1788; Ф IV–31 1819–1820 (ЙФМ, 36), **Bohurz**, 1436 (Перемишль, AGZ XIII, 12–14), **Богушево**, 1552–1555 (Пінський повіт, ПКПКК, 95), Богушево II пол. XVI ст. (ПКПС I, 199); **Богошевъ**, 1552–1555 (дворище Коревиць, ПКПКК, 189).

Суфікс **-іск(о)** зафіксовано в географічній назві **Boszisko**, 1443 (Галич, AGZ XII, 112).

Засвідчено і непохідні твірні основи: **Божів**, 1946 (Вол., Укр. АТП, 51); Божовъ, 1765 (Арх. V/II (1), 83); Bożów, 1533 (AS III, 419); Божовъ, 1459 (Арх. VIII/IV, 18); білор. **Божино**, 1473 (РИБ XVII, 19), **Боговичи**, 1888 (Теод. I, 323); 1765 „w sporze między Jackiewiczami, Hładkiewiczami ... Bohowiczami w starostwe Owruck“ (Арх. VII/III, 192).

Щодо ойконіма **Богозаны** (Рогожаны), 1765 (Вол., Арх. V/II (1), 97), то цілком імовірно, що це видозмінена назва.

Синонімічні корені **\*blagъ** – **\*bogъ** часто трапляються в архаїчному українському (і не тільки) ономастиконі. Часовий і територіальний діапазон – великий.

2. **\*Ladъ** < псл. *ladъ, lada* – порядок, згода, заручини < псл. *laditi* – домовлятися, ладити; пов’язується з псл. *lagoda* – порядок (ЕСУМ III, 179–180; ЭССЯ XIV, 10–14).

Слов’янська антропонімія активно презентує ці „позитивні“ корені: укр. Ладный, Ладята (Дем., 120, 21); Ладига, Ладика (Ред. 1969, 140); Ладунець, Ладунь (Фар., 225); рос. Ладный (Вес., 176); біл. Ладнюк, Ладзік, Ладоха (Бір., 241). укр. Лагода, Лагодка (Дем., 21, 23); Лагодин, Лагодинський, Лагодич, Лагутин (Ред. 1969, 139); Лагодюк (Фар., 225); рос. Лагорев, Лагун, Лагиревы (Вес., 176); біл. Лагодзіч, Лагута, Лагоша (Бір., 240–241), чes. Lada (Sv., 277), пол. Lada (SSNO 111/2, 306)

Ойконімія: **Ладичин**, 1946 (Він., Укр. АТП, 36); Ladyżym 1629 (ŽDz XX, 110); Ладьжинь, 1736 (Арх. III/III, 207, 208, 210); Ladyżyn, ≈ 1590 (ŽDz XXII, 143); **Ладин**, 1946 (Сум., Укр. АТП, 540); Ladin, ≈ 1600 (ŽDz XXII, 704); **Ладичин**, 1946 (Тер., Укр. АТП, 574); Ładyczyn, 1785–1788, ЦДІАЛ, ф. 19, оп. XVII–197; Ładyczyn, 1819–1820, ЦДІАЛ, ф. 20, оп. XVII–126; Ładyczyn, 1893 (SORG, 584); **Ладинь**, 1946 (Вол., Укр. АТП, 67).

**Лагодів**, 1946 (Льв., Глинянський, Укр. АТП, 328); Łahodów, 1893 (SORG, 413); Лагодів Й IX–195 1785–1788 Ф XVIII–151 1819–1820 (ЙФМ, 169); Лагодів, 1648 (Ж IV, 15); Łahodow, 1578 (ŽDz XVIII/I, 65, 159); Lahodow, 1470 (AGZ XV, 106, 116, 135, 170, 184, 288, 553); **Лагодів**, 1946 (Льв., Бродівський, Укр. АТП, 325); Łahodów, 1893 (SORG, 44); Лагодів, Й XVIII–19 1785–1788 Ф XVIII–25 1819–1820 (ЙФМ, 169); **Lahodow**, Поділля, 1565 (ŽDz XIX, 182); Łahodokow, Брацлавське воєводство, 1606 (ŽDz XXI, 522); **Lahodowl**, Волинь, 1540 (AS IV, 237, 341); Лагодовля (Лагодивь), 1493 (Арх. VIII/II, 342); **Лагожа**, 1946 (Вл., Укр. АТП, 1497).

3. Семантичне поле, що об'єднує архетипи **\*milь** – **\*mirь**, значне через те, очевидно, що корені - давні, сягають індоєвропейського рівня, у слов'янському антропоніміконі вони надзвичайно активні у композитах, мають широку мережу скорочених форм та афіксованих скорочених форм, що яскраво відбито в українській (і слов'янській) топонімії.

**\*Milь** < псл. *milь* – милий < іє. *\*meil* – лагідний, м'який, пов'язане з *\*mei-r* – м'який, мирний (ЕСУМ, III, 460; Ф II, 622). **\*Mirь** < псл. *mirь* – мир, згода < іє. *\*mei-* (*mi-*) – ласкавий, милий (ЕСУМ III, 463; Ф II, 626). Без сумніву, корені генетично споріднені, їх значення дещо розщепилося, однак ономастичний матеріал підтверджує семантичну єдність.

Слов'янський антропонімікон: укр. Милаха, Милашъ, Милець, Милик, Милко, Милорадове, Милушъ, Милько, Милота (Дем., 77–78), Милевський, Милейко, Милик, Милусь, Миян, Мияник, Мильо (Ред., 1969, 156–157); Мияк (Фар., 243); рос. Милава, Миленин, Милена, Милованов, Милослав, Милостивый, Милотка, Мияев (Вес., 198–199); біл. Мілан, Мілейка, Мілош, Мілы, Милько, Милькота, Мілюн (Бір., 285); пол. Milan, Milik, Miłko, Miłota, Miłusz (SSNO 111/3, 506-516); чес. Milobrat, Bohumil, Radomil (Sv., 79); укр. Мирко, Мируша, Мирча (Дем., 78), Мирош, Миргородченко (Ред., 1969, 157); Мирлюк (Фар., 243); рос. Мир, Миродовы, Мирослав, Мирославич (Вес., 199); біл. Міргарадаў (Бір., 285); пол. Mirak, Mirko, Miłota, Mirka (SSNO 111/3, 520-527); чес. Volemir, Budimir, Miřogoj (Sv., 79-81).

Ойконіми, твірні основи яких – імена-композити: **Милолюбъ**, XVI ст. (Клеп., 129), Милолюбъ, маєток у Київській землі, 1497 (АЛМ I, 339); **Miloslaw**, Київська земля, кінець XVI –початок XVII ст. (ŽDz XXII, 133); Myloslaw, 1527 (MRPS IV/II, 15035); **Мирогоща**, Волинь, 1569 (Арх III/I, 10); **Мирославль**, 1946 (Жт., Укр. АТП, 190).

Суфікси з компонентом **-к-**:

**Милків**, Жовківський округ, 1826–1849 (СелПУ 1826–1849, X-1209); Милків, Жовква, й XIX–173 1785–1788 (ЙФМ, 196); **Mylcew**, Брацлавське воєводство, 1606 (ŽDz XXI, 531); **Мильча Мала**, Дубно, 1890 (Теод. II, 1087); Mylczе, Луцьк, 1570 (ŽDz XIX, 28); Мильчъ(а), поселок в Волинської землі, II пол. XV ст. (АЛМ I, 13); **Мирків**, 1946 (Вол. Укр. АТП, 52); Мирковъ (М.:рковъ), 1765 (Арх V/II (1), 83); Мирковъ, 1655 (Арх VI/I, пр. 2, 3); Mirkow, Володимирський пов., 1537 (AS IV, 79, 137, 162, 227, 567); Мирковъ, 1449 (РИБ XXVII, 110); **Мірча**, 1946 (Жт., Укр. АТП, 1433); Мирча Великая, 1789 (Арх V/II (1), 613); Мирча, XVI ст. (Клеп., 37); **Mircze**, Белз, 1578 (ŽDz XVIII/I, 213, 241); **Милоча Велика**, 1946 (Рв., Укр. АТП, 76); **Милочевъ**, Овруч, 1600 (Арх I/VI, 290); **Мірочин**, 1946 (Льв., Укр. АТП, 325); Miroszyn, 1893 (SORG, 239); Мірочин, 1966 (ЛО, 139).

Суфікси з компонентом **-н-**:

**Мільно**, Зборів, 1931 (ЛШ, 75); Milno, 1893 (SORG, 55); Мільно й XVIII–256 1785–1788 Ф XVIII–100 1819–1820 (ЙФМ, 199); **Мияновъ**, Волинь, 1606 (Арх IV/I, 328); **Milowanie**, Галицька земля, 1590 (AGZ X, 159); Milowanie, 1439 (AGZ XII, 64, 116, 121, 155, 233).

Суфікси з компонентом **-т-**:

**Милотинъ**, Волинь, 1596 (Арх III/I, 103); **Миротин**, 1946 (с. Ров., Здолбунівський, Укр. АТП, 448); Миротин, 1973 (ІМСРов., 340); **Миротин**, 1946 (х., Ров., Здолбунівський, Укр. АТП, 448); **Миротин**, 1946 (Од., Укр. АТП, 272); **Мирутин**, 1946 (К.-П., Берездівський, Укр. АТП, 223); Mirutin, 1583 (ŽDz XIX, 134); Мирутин, 1971 (ІМСХм, 485); Мирутинъ, 1893 (Теод. III, 658); Мирутинъ, 1765 (Арх V/II (1), 80); **Миятин**, 1946 (Вол., Укр. АТП, 54); Миятинъ, 1765 (Арх V/II (1), 84); Миятинъ, 1651 (Арх III/IV, 631); Milatyn,

1547 (AS IV, 531); **Милятин**, 1946 (Ров., Тучинський, Укр. АТП, 465); **Милятин**, 1946 (Ров., Острозький, Укр. АТП, 458); Милятинь, 1889 (Теод.11, 734); Милятин, 1973 (ІМС Ров., 471); Милятинь, 1765 (Арх V/II (1), 80); Milatyn, 1544 (AS IV, 393); **Милятин Старий**, 1946 (Льв., Новомилятинський, Укр. АТП, 339); Milatyn, 1431, „miasto Bosczech, Zboiska, Milatin i Medzygorce“, (AGZ V, 65); Milatyn Stary, 1785–1788, ЦДАЛ, ф. 19, оп. XVIII–125; Milatyn Stary, 1819–1820, ЦДАЛ, ф. 20, оп. XVIII–162; Milatyn Stary, 1893 (SORG, 238); Милятин Старий, 1931 (ЛШ, 124); Милятин Старий, 1966 (ЛЮ, 27); **Милятин Новий**, 1946 (Льв., Новомилятинський, Укр. АТП, 339); Milatyn Nowy, 1785–1788, ЦДАЛ, ф. 19, оп. XVIII–125; Milatyn Nowy, 1819–1820 (ЦДАЛ, ф. 20, оп. XVIII–162); Milatyn Nowy 1893 (SORG, 238); Милятин Новий, 1931 (ЛШ, 124); Милятин Новий, 1966 (ЛЮ, 27); Милятин, 1649 (Ж IV, 283); Milatin, 1439 (AGZ XIII, 76); **Милятин**, 1946 (Льв., Городоцький, Укр. АТП, 329); **Milatyn**, Київ, біля Бердичева, 1618 (ŽDz XXI, 239).

Суфікси з компонентом **-ш-**:

**Milaszów**, Київське воєводство, 1618 (ŽDz XXI, 276); **Милоша**, Волинь, 1545 (Пам., IV, 2.111); **Милушин**, 1946 (Вол., Укр. АТП, 62); **Miluszi**, Волинь, 1538 (AS IV, 146–147); **Миловиш** (Милуш), Волинь, 1569 (Арх. VIII/III, 130).

Суфікс **-ость-**: **Милостів**, 1946 (Ров., Укр. АТП, 460); Милостивь, 1704 (Арх. IV/II, 13); Милостиво, 1650 (Арх. III/IV, 396); Mielostow, 1577 (ŽDz XIX, 53).

Суфікс **-скь-**: **Мыльскъ Старый**, Волинь, 1765 (Арх V/II (1), 73); Мыльскъ, 1650 (Арх III/IV, 515); Mylsk, 1544 (AS IV, 393–394); **Мироцкъ**, Житомир, 1780 (Арх I/IV, 643).

Непохідні основи: **Милів**, 1946 (Тер., Укр. АТП, 570); **Mileiow**, Поділля, 1565 (ŽDz XIX, 192, 276); **Mileow**, Галичина, 1451, 1557 (AGZ XII, 210, 218, 247); **Milow**, Волинь, 1583 (ŽDz XIX, 108); **Милів**, 1946 (Сум., Укр. АТП, 523). **Мириш**, 1946 (Вол., Укр. АТП, 50); Мириш (Меринь), 1765 (Арх V/II (1), 70); **Мирів**, 1946 (Льв., Укр. АТП, 346); Mieryw // Miryw, 1893 (SORG, 245); Мирів Й XVIII–193 1785–1788 Ф XVIII–239 1819–1820 (ЙФМ, 197); Мирів, 1500 (КПД(ЦДІА), 295).

4. Семантичне поле архетипів **\*lubь** – **\*хоть** охоплює чимала власних назв. Ці корені належать до продуктивних у слов'янських іменах-композиціях. Це дало велику кількість скорочених назв, які часто виступають твірними основами ойконімів, особливо посесивного типу.

**\*Lubь** < псл. ljubiti – мати схильність, відчувати симпатію до когось; бажати < іє. \*leubh – любити, кохати, бажати (ЕСУМ, III, 319–320; Ф II, 544–545). **\*Хоть** < псл. \*хоть – жінка < псл. \*хъѣті; хотіа – хотіти, бажати (Ф IV, 270).

Антропонімія: укр. Любась, Любачь, Любашенко, Любикь, Любимко, Любко, Любика (Дем., 75–76), Любарець, Любєня, Любинецький, Любинський, Любич (Ред. 1969, 147–148), Любак, Любачевський, Любек, Любецький (Фар., 231); рос. Любава, Любивец, Любич, Любимцев, Любинович, Любка, Любоников, Любятинские (Вес., 188–189); біл. Люб, Люба, Любіч, Любовіч, Любянок, Любко, Любчук, Любчык, Любан, Любар, Любута, (Бір., 261); пол. Luban, Lubiec, Lubik (SSNO 111/2, 281–289); чес. Luborad, Jaroluba, Lubomysl (Sv., 77–78).

укр. Хота, Хотимир, Хотько, Хотякъ, Хотян, Хотяно (Дем., 84); рос. Хотен, Хотет, Хотунскин, Хотянцев (Вес., 342–343); біл. Хота, Хоцін, Хашко, Хацько, Хачко, Хотнік (Бір., 433); пол. Chotko, Chotyna, Chotyanko (SSNO 1/2, 336); чес. Chotomir, Chocemysl, Chotivoj (Sv., 76).

Повні і скорочені композиції: **Любомль**, 1946 (Вл., Укр. АТП, 1221); Luboml, 1716 (Арх II/III, 494); Luboml. 1664 (AGZ XXI, 387); Luboml, 1574 (MRPS VI, 107); **Lubomir** (Stawiszczce), Київська земля, ŽDz XXI, 330); **Любутескъ** (Любуцькь), Білорусь, 1450 (РИБ

XXVII, 59); **Любомяно**, Білорусь, 1449 (РИБ XXVII, 108); **Хотимир**, 1946 (Стн., Укр. АТП, 615); Хотимир, Й VI–196 1785–1788 (ЙФМ, 322); Chocimierz, 1668 (AGZ XXIV, 276, 497); Choczumyerz, 1578 (ŽDz XVIII/I, 85, 170); **Хотиж**, 1946 (Жт., Укр. АТП, 237); **Хотевиж**, Глухів, 1779–1781 (ОНСН, 468); **Хотилоб**, Польща, 1934 (ПШ, 138); Chotylub, 1893 (SORG, 102); Хотилоб Й XIX–20 1785–1788, Ф XIX–220 1819–1820 (ЙФМ, 322). **Хотімля**, 1946 (Хрк., Укр. АТП, 2426); Хотимль, 1499 (АЗР, 192).

Суфікси з компонентом **-в -**:

**Любовша**, Суразький повіт, 1779–1781 (ОНСН, 222, 227); **Lubowla** (Дунаїв), 1386 (AGZ II, 23); **Хотівня**, 1946 (Чрг., Укр. АТП, 289); **Хотивля**, 1765 (ОРОМ, 85); **Хотивель**, 1946 (Вл., Укр. АТП, 1993); пор. **Хотывля**, урочище, Овруч, 1789 (Арх. VII/III, 581).

Суфікси з компонентом **-к -**:

**Любачів**, м. Жовківського округу, 1815 (ЗРКУ, 20); Любачевъ, Жовква, 1691 (Арх. I/X, 375); Lubaczow, 1505 (MRPS III, 2180); Lubaczow, Львів, 1485 (MRPS I, 1814); Lubaczow, 1398 (AGZ VII, 41); **Lubachow**, Волинь, 1577 (ŽDz XIX, 45); **Любачів**, 1946 (Сум., Укр. АТП, 542); **Любеч**, 1946 (Чрг., Укр. АТП, 766); Любечъ, 1736 (Лаз. СА, 210); Любечъ, 1651 (Арх. III/IV, 625); Lubecz, 1596 (ŽDz XXI, 30, 320, 343); Любечъ, 1441–1480 (РИБ XXVII, 178); Любеч (882–1180) (Андр., 108); **Любича Камеральна**, 1934 (ПШ, 102); Любича Камеральна, Жовква, Й XIX–196 1785–1788 Ф XIX–120 1819–1820 (ЙФМ, 183); **Любича Королівська**, Жовква, Й XIX–194 1785–1788 Ф XIX–118 1819–1820 (ЙФМ, 184); **Любча**, 1946 (кв., Укр. АТП, 1607); Любча (Люпча), 1765 (Арх. V/II (1), 11); Любча, 1683 (Арх. VI/I, пр. 156); Любча, XVI–XVIII ст. (Арх. VII/III, 512); **Любче**, 1946 (Вл., Укр. АТП, 1864); Любче (Любчо), 1616 (Арх. VII/III, 37); Любче, 1569 (ГВКЛ, 14); Любче, 1450 (АЗР, 67); Любче(а), 1322 (Арх. I/VI, 2); **Lubczo**, Волинь, 1487 (AS I, 140–141, 143); Любчо, маєток у Новгородському повіті, 1500 (АЛМ I, 537); Любчо, м. в Новгородському повіті, 1499 (АЛМ I, 480, 576); **Любеч**, Львівська земля, 1649 (ЖV, 192); **Любче** (Любчъ, Любечъ), Білорусь, 1511 (РИБ XX, II/108); **Любич**, Поділля, I пол. XVII ст. (Кр., 501); **Lubicz**, Белз, 1578 (ŽDz XVIII/I, 204, 249); **Lubczyn**, Овруч, 1717 (Арх. III, 513); **Любчъ**, Волинь, 1545 (Пам., IV, 2.82, 88); **Lubochinie**, Холм, 1564 (ŽDz XVIII/I, 189); **Любечъ**, Білорусь, 1557 (Пам., II, 2.96); **Lubocza**, Польща, 1484 (AGZ XVI, 188); Lubocza, Польща, 1509 (AS V, 45); **Любечане**, Стародуб, 1765 (ОРОМ, 673); **Любочинь**, Волинь, 1570 (Ж VII, 34, 59); **Lubiczow**, Волинь, 1577 (ŽDz XIX, 71); **Хотячів**, 1946 (Вол., Укр. АТП, 49); Хотячовъ, 1765 (Арх. V/II (1), 97); Chotaczow, 1413–1498 (АЛМ, 6); Chotaczew, 1570 (ŽDz XIX, 24); **Chotkow**, Львівська земля, 1469, 1462, 1465 (AGZ XII, 325, 388, 396); **Chotacza**, Київська земля, 1595 (ŽDz XXI, 14); **Chotiacz**, Київська земля, 1624 (ŽDz XXI, 317); **Chotuczy**, Овруч, 1687 (Арх. III/II, 153).

Суфікси з компонентом **-л -**:

**Любеля**, 1946 (Льв., Укр. АТП, 331); Любеля, 1934 (ПШ, 39); Любеля, 1649 (Ж IV, 321); **Люблинь**, Волинь, 1681 (Арх. II/II, 395); **Хоцяловскъ**, Білорусь, 1734–1743 (Арх. I/IV, 450).

Суфікси з компонентом **-н -**:

**Lubyanya**, palatino Russiae, 1512 (MRPS IV/I, 1486, 2055); Lubyana (Lubyanije, Lubyani, Lubnyue), Галичина, 1444 (AGZ XIV, 145, 152, 172, 462); **Lubyany alias Zubrza**, Львів, 1504 (MRPS III, 1221); **Lubna** (Lubno), Польща, 1425 (AGZ XI, 5, 179, 361, 401); **Lubnyue**, Польща, 1436 (AGZ XIII, 5, 13, 63, 91); **Хоцень**, Польща, 1934 (ПШ, 73); Хоцень, Й XV–82 1785–1788, Ф XV–157 1819–1820 (ЙФМ, 322); **Хоцунь**, 1946 (Вл., Укр. АТП, 1207); Хоциу, XVI ст. (MS III, 63); **Любань** (озеро), Волинь, 1565 (Арх. VII/II, 313).

Суфікси з компонентом **-р -**:

**Любар Новий**, 1946 (Жт., Укр. АТП, 1001); **Любар Старий**, 1946 (Жт., Укр. АТП, 1008); Любарь, 1888 (Теод., I, 271); Любарь Новый, Старый, 1765 (Арх. V/II (1), 631); Любартовъ (Любарь), 1600 (Архю I/IV, 283); Lubarthow, 1589 (ŽDz XIX, 157); Любарь, Стародуб, початок XVIII ст. (Лаз. I, 139); **Люборничовъ**, Білорусь, 1449 (РИБ XXVII, 108).

Суфікси з компонентом **-т-**:

**Любатин**, 1946 (Вол., Любешвський, Укр. АТП, 63); **Любитів**, 1946 (Вол., Укр. АТП, 58); Любитовъ, 1903 (Теод. V, 471); Любитовъ. 1765 (Арх. V/II (1), 94); Любитовъ, 1662 (Арх. VII/III, 157); Lubitow, 1570 (ŽDz XIX, 7, 57, 61, 100, 105); **Любитов**, Кролевецький повіт, 1779–1781 (ОНСН, 365); **Люботин**, 1946 (Ров., Укр. АТП, 448); **Люботин**, 1946 (Хар., Укр. АТП, 614); **Люботин Старий**, 1946 (Хар., Укр. АТП, 614); **Люблятин**, 1946 (Вол., Укр. АТП, 75).

Суфікси з компонентом **-х-**:

**Любахів**, 1946 (Сум., Укр. АТП, 278); **Любаховъ**, Волинь, 1707 (Арх. VI/I, пр. 288).

Суфікси з компонентом **-ш-**:

**Любаша Велика**, 1946 (Рв., Укр. АТП, 1150); **Любаша Мала**, 1946 (Рв., Укр. АТП, 1166); Великая Любаша, 1890 (Теод., II, 567); Любаша, 1765 (Арх. V/II (1), 77); Lubasza, 1583 (ŽDz XIX, 83); **Любешів**, 1946 (Вол., Любешівський, Укр. АТП, 62); Lubieszow, XVI ст. (MS III, 11, 57); Любешово, маєток, 1441–1480 (РИБ XXVII, 178); **Любошаны**, Білорусь, 1496 (АЛРГ, 64); Любошаны, 1557 (РИБ XXX, 504); **Любша**, 946 (Стн., Укр. АТП, 744); Любша, Й IX–343 1785–1788 Ф IX-73 1819–1820 (ЙФМ, 184); Lubsza, Галичина, 1661–1665 (LWR III, 138); Lubscza, 1515 (ŽDz XVIII/I, 153); **Любша**, 1946 (Др., Укр. АТП, 267); Любша, 1931 (ЛШ, 70); Любша, Й XVI–207 1785–1788 Ф XVI–151 1819–1820 (ЙФМ, 184); Любша, 1649 (Ж IV, 236); Любша, 1564 (Ж III, 380); Lubsza, 1411 (AGZ III, 164, 165); **Хотешів**, 1946 (Вол., Укр. АТП, 70); Хотешовъ, 1903 (Теод. V, 380); Хотешовъ, 1787 (Арх. V/II (1), 544); Notieszow, 1583 (ŽDz XV, 121); **Choszczow**, Брацлавське воеводство, 1617 (ŽDz XXI, 601).

Непохідна основа: **Любин**, 1946 (Ров., Укр. АТП, 447); Любинъ, 1659 (Арх. II/II, 75); Любинъ, 1562 (Арх. VIII/VI, 126); **Любовъ**, Волинь, 1765 (Арх. V/II (1), 75); Любовъ, 1557 (Пам., II, 2.95); Lubow, 1446 (AS I, 42); **Любини**, Краковець, 1934 (ПШ, 66); Lubienie, 1661–1665 (LWR I, 88); Lubienie (Lubinye), 1539 (AS V, 304); Lubynye, 1465 (AGZ XV, 40, 59, 61, 66, 136, 374, 429); **Любинь**, 1946 (Ров., Укр. АТП, 746); Любинъ, 1566 (ВГС I, № 1, 32а, № 5, 13); **Любінъ Великий**, 1946 (Льв., Укр. АТП, 483); **Любінъ Малий**, 1946 (Льв., Укр. АТП, 522); Любінъ (Великий, Малий), 1931 (ЛШ, 52); Любінъ Великий, Самбір–Львів, Й XIV–349 1785–1788 Ф XIV–124 1819–1820 (ЙФМ, 184); Любінъ Малий Й XIV–350 1785–1788 Ф XIV–128 1819–1820 (ЙФМ, 184); Lubień, 1678 (AGZ X, 337); Lubeń, XVI ст., (ŽDz XVIII/II, 31); Luben, 1433 (MRPS IV/III, 675); Lubyen, 1308 (MRPS III, 13); **Хотин**, 1946 (Чц., Укр. АТП, 645); „... и стали под Хотінем...“ 1673 (ЛС, 115); Хотин, Хот.:нь, 1408 (ССУМ II, 514); Хотинъ, 1789 (Арх. III/V, 562); Хотинъ, 1650 (Ж V, 112); Хотин, „а што было дати ему оу черновци то имет дати оу хотини“, 1408 (УГ XV, 71); **Хотин**, 1946 (Ров., Козинський, Укр. АТП, 451); **Хотин**, 1973 (ІМСРов, Червоноармійський, 624); **Хотин**, 1973 (ІМСРов, Березнівський, 146); **Хотин**, 1973 (ІМСРов, Ровенський, 516); Хотинъ, 1765 (Арх. V/II (1), 73); **Хотин**, 1946 (Ров., Висоцький, Укр. АТП, 440); Хочинъ, Овруч, 1888 (Теод. I, 429); Хочинъ, XVI–XVIII ст. (Арх. VII/III, 401); **Хотинь**, 1946 (Рв., Укр. АТП, 1363); Chosen (Cheten), 1488 (AS I, 87, 141); Хотынь, 1890 (Теод. II, 554); **Хотень Перший**, **Другий**, 1946 (К.-П., Укр. АТП, 1028); **Хотень**, Путивль, XVI ст. (Клеп., 129); Хотенськ (Хотень), XV ст. (Андр., 127); **Хотінь**, 1946 (Стн., Укр. АТП, 432); Хотинъ, Й XVI–266 1785–1788, Ф XVI–



267 1819–1820 ЙФМ, 322); **Хотів**, 1946 (Кв., Укр. АТП, 274); Хотів, XIX ст. (СелПУ 1826–1849, X–85); Хотів, 1751 (СРУ, X–31); Chotow, 1600, 1625 (ŽDz XXI, 59, 76, 276, 490, 323); Chotow, 1593 (Арх ІІ, 386); **Хотево**, сельцо пустое, Білорусь, 1470 (РИБ XXVII, 70); **Хотеево** (масток), Білорусь, 1457 (РИБ XXVIII, 43); **Choczow**, Польша, 1451 (AGZ XIII, 319).

Фактичний ономастичний матеріал, що фіксує „позитивні” архетипи **\*blagъ** – **\*bogъ**; **\*ladъ** – **\*lagoda**; **\*milъ** – **\*mirъ**; **\*lubъ** – **\*xotъ**, засвідчує, що:

1. Для слов'ян характерні позитивне мислення, бачення світу, позитивний відбір цінностей. Вичленовані твірні основи української архаїчної ойконімії висвітлюють структуру буття людей, які вибирали для номінації себе і території, на якій живуть, саме ці корені, лексеми. Суфіксальні твірні основи адаптовані до морфемної будови мови., їх часто використовували для творення лексем.

2. Зважаючи на час формування архаїчного ономастикону, „позитивність” мислення слов'ян, можливо, варто мотивувати і теоцентризмом, який сповідує благо, добро, щастя, мир, злагоду, любов і под. Якщо ж враховувати весь фактичний матеріал, то значний відсоток назв будуть нести негативізм. Тут, очевидно, поєднується теоцентричне й антропоцентричне бачення світу, ідеальне і реальне.

3. Територія давньої української ойконімії є частиною загальнослов'янського топонімічного ареалу, стаття лише фрагментарно висвітлює мовну (ономастичну) картину світу слов'ян, але і такий частковий аналіз архетипів уможливило бачення культури наших предків.

- 
1. Гумбольдт В. Избранные труды по языкознанию. М, 1984.
  2. Вендина Т.И. Признак и его культурно-историческая мотивация в старославянском языке (субъектные номинации) // Признаковое пространство культуры. М, 2002. С.60-70.
  3. Вендина Т.И. Средневековый человек в зеркале старославянского языка. М, 2002.
  4. Лотман Ю.М. Семиосфера. Статьи. Исследования. Заметки. СПб., 2004.
  5. Потебня А.А. Из записок по русской грамматике. М, 1958. Т.1-2.
  6. Тарасов Е.Ф. Межкультурное общение – новая онтология анализа языкового сознания // Этнокультурная специфика языкового сознания. М, 1996. С.7-22.
  7. Телия В.Н. Реконструкция стереотипов окультуренного мировидения во фразеологических знаках // Речевые и ментальные стереотипы в синхронии и диахронии. М, 1999.
  8. Хайрулина Р.Х. Картина мира во фразеологии: от мировидения к миропониманию. Уфа, 2001.

#### Джерела

- АЗР** Акты, относящиеся к истории Западной России, собранные и изданные Археологической комиссией. СПб., 1846. Т.І.
- АЛМ** Акты литовской метрики, собранные Ф.И.Леонтовичем. Варшава, 1896-1897. Т.І. Вып.1-2.
- АЛРГ** Акты литовско-русского государства, изданные М.Довнар-Запольским (1390–1529). М., 1899. Вып.1.
- Андр.** Андріяшев О. Нарис історії колонізації Сіверської землі до поч.ХVІ в. Записки історико-філологічного відділу ВУАН. К., 1928. Кн.20. С.95-128.

- Арх.** Архив Юго-Западной России, издаваемый Временной комиссией для разбора древних актов. К., 1859-1914.
- Бір.** Бірґула М.В. Беларуская антрапанімія. 2. Прозвішчы, утвораныя ад апелятыўнай лексікі. Мінськ, 1969.
- ВГС** Володимирський Гродський Суд. Подокументні описи актових книг. Вип. 1. Справи 1-5. 1566-1570. К., 2002.
- Вес.** Веселовский С.Б. Ономастикон. М, 1974.
- Гал. л.** Сводная галицко-русская летопись с 1600 по 1700 год, составил А.С.Петрушевич. Литературный сборник. Львов, 1874; Сводная галицко-русская летопись с 1700 по 1772 год, составил А.С.Петрушевич. Львов, 1887.
- ГВКЛ** Грамоты великих князей литовских с 1390 по 1569 год, собранные и изданные под редакцией А. Антоновича и К. Козловского. К., 1868.
- Дем.** Демчук М.О. Слов'янські автохтонні особові власні імена в побуті українців XIV–XVII ст. К., 1988.
- ЕСУМ** Етимологічний словник української мови. К.: 1982-2003. Т. I–IV.
- ЭССЯ** Этимологический словарь славянских языков. М., 1974-2000. Вып. 1-27.
- Ж** Жерела до історії України-Руси. Львів, 1895-1900. Т. I–III. Львів, 1903. Т. VII.
- ЗРКЛУ** Зародження робітничого класу на Україні. Середина XVIII ст. 1861 р. К., 1982.
- ІМС** Історія міст і сіл Української РСР. К. Т. 1-25.
- Ипат.** Ипатьевская летопись. В кн.: Полное собрание русских летописей. СПб., 1843. Т. II.
- ЙФМ** Йосифінська (1785–1788) і Францисканська (1819–1820) метрики. К., 1965.
- КБССГ** Класова боротьба селянства Східної Галичини 1772–1849. Документи і матеріали. К., 1974. 596 с.
- Клеп.** Клепатский П.Г. Очерки из истории Киевской земли. Литовский период. Одесса, 1912. Т. I.
- КПД(ЦЦА)** Каталог пергаментних документів Центрального державного історичного архіву УРСР у Львові 1233-1799. К., 1972. 672 с.
- Кр.** Крикун М. Кількість і структура поселень Подільського воєводства в першій половині XVII ст. ЗНТШ. Т. ССXLIII. С. 374-521.
- Лаз.** СА Лазаревский А. Сулимский архив. Семейные бумаги Сулим, Скорупи. Войцеховичей XVII-XVIII ст. К., 1884.
- ЛЮ** Львівська область. Адміністративно-територіальний поділ. К., 1971.
- ЛШ** Schematismus... archidiaeceseos metropolitane graeco-catholicae Leopoliensis pro anno Domini 1861. Leopoli, 1861; Schematismus... Metropolitan-Consistorium untersteher den Volksschulen für das Jahr 1863. Lemberg, 1863. Шематизм архидієцезії греко-католицької Львівської на рік 1882. Львів, (1882); Шематизм Львівської архієпархії на рік 1931-1932. Львів, 1931.
- ОНСН** Опис Новгород-Сіверського намісництва (1779-1781). К., 1931.
- ОРОМ** Лазаревский А. Обзорение Румянцевской описи Малороссии. Полк черниговский. Чернигов, 1866. Вып. I. Полк киевский и нежинский. Чернигов, 1867. Вып. II-III.
- Пам.** Памятники, изданные Временной комиссией для разбора древних актов. К., 1848-1859. Т. I-IV.
- ПК** Переписні книги 1666 року. Вид. В.О. Романовський. К., 1933.
- ПКПС** Писцовая книга бывшего Пинского староства... составленная в 1561-566 годах, пинским и кобринским старостой Л. Войною. Вильно, 1874. Ч. I-II.
- ПКПКК** Писцовая книга Пинского и Клецкого княжества... составленная пинским старостой С. Хваличевским в 1552-1555 г. Вильно, 1884.

- ПШ** Schematismus... diaeceseos Premisliensis pro anno Domini 1856. Premisliae, 1856; Схиматисм... епархии перемыской на год... 1868. Перемишль, 1867; Шематизм... злучених епархій перемиської, самбірської і сяноцької на рік... 1934. Перемишль, 1934.
- Рев.** Ревизия пуц и переходов звериных в бывшем Великом Княжестве Литовском с присовокуплением грамот и привилегий на входы в пуци и на земли, составленная старостою мстибоговским Г.В.Воловичем в 1559 году. Вильно, 1867.
- Ред. 1969** Редько Ю.К. Сучасні українські прізвища. К, 1969.
- РИБ** Русская историческая библиотека. Литовская метрика. Пб., 1903. Т.ХХ; СПб., 1910. Т.ХХVII; Юрьев, 1914.Т.ХХХ; Пг., 1915. Т.ХХХIII.
- СелРУ 1826–1849** Селянський рух на Україні 1826-1849 рр. Зб. документів і матеріалів. К,1985. 503с.
- СРУ** Селянский рух на Україні .середина XVIII – перша чверть XIX ст. Зб. документів і матеріалів. К, 1978.
- СШ** Шематизм... епархії станіславівської на рік... 1931. Станіславів, 1931.
- Теод.** Теодорович Н.И. Вольнь в описании городов, местечек и сел... Житомирский уезд, Новгород-Волынский уезд, Овруцкий уезд. Почаев, 1888. Т.1. Ровенский уезд, Острожский уезд, Дубенский уезд. Почаев, 1889. Т.II. Кременецкий и Заславский уезды. Почаев, 1893. Т.III.
- Туп.** Тупииков Н.М. Словарь древнерусских личных собственных имен. В кн.: Записки отделения русской и славянской археологии русского археологического общества. СПб., 1903. Т.6.
- УГ XV** Українські грамоти XVст.К.,1965.
- Укр. АТП** Українська РСР. Адміністративно-територіальний поділ на 1 вересня 1946 року. К., 1947.
- Фар.** Фаріон І.Українські прізвищеві назви прикарпатської Львівщини кін. XVIII–поч. XIX ст.(з етимологічним словником).-Львів, 2001.
- Ф.** Фасмер М. Этимологический словарь русского языка. М., 1964-1973. Т.I-IV.
- ЦДІАЛ** Центральний державний історичний архів України у Львові.
- AS** Archiwum książąt Lubartowiczów Sanguszków w Sławucie. Lwów, 1887. Т.I; Lwów, 1890. Т.III–IV; Lwów, 1910. Т.VI.
- AGZ** Akta Grodzkie i Ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z archiwum tak zwanego Bernardyńskiego we Lwowie. Lwów, 1869-1935. Т.I-XXV.
- LWR** Lustracja Wojewodztwa Ruskiego.1661–1665 .Wrocław, 1970-1976. Т. I-III.
- Mal** Malec M. Budowa morfologiczna staropolskich złożonych imion osobowych. Wrocław etc.1971.
- MRPS** Matricularum Regni Poloniae summaria... Warszawa, 1905-1908. Pars I-III; Warszawa, 1910-1915. Pars IV. Vol.I-III; Warszawa, 1919-1961. Pars V. Vol.I-III.
- MS** Monumenta Confraternitatis stauropigianaе Leopoliensis. Edidit W.Milkowicz. Leopoliс, 1895. Т.I.
- Proch.** Materiały archiwalne wyjąte głównie z Metryki Litewskiej od 1348 do 1697 roku. Wydał A.Prochaska. Lwów, 1890.
- SORG** Special-Orts-Repertorium von Galizien. Wien, 1893.
- SSNO** Słownik staropolskich nazw osobowych / Pod red. W.Taszyckiego. Wrocław, 1965-1978. Т.I-V.
- Sv.** Svoboda J. Staročeska osobni jména a naše přijmeni. Praha, 1964.
- Źdz** Źródła dziejowe. Warszawa, 1877. Т.V; Warszawa, 1894. Т.XXI; Warszawa, 1899. Т.XIX; Warszawa, 1902. Т.XVIII. Cz.I.

---

**SLAVONIC POSITIVE THINKING IN THE LIGHT OF A PROPER NAME****Zoryana Kupchyns'ka**

*Ivan Franko National University of Lviv  
The department of Ukrainian Language  
1/234, Universytetska Str.,  
79602 Lviv, Ukraine  
phone: (00380322) 296 47 17*

Proper names are peculiar historical relics reflecting vividly epoch's historical context and the language in the diachronic aspect, as well as people's thinking space. Semantical analysis the roots implicated in Proper names makes it possible to come to partial conclusions concerning Slavs' language consciousness. Corpus of the stems with positive semantics is a considerable one. Semantic fields of a synonymic type are regarded \**blagъ* – \**bogъ*; \**ladъ* – \**lagoda*; \**milъ* – \**mirъ*; \**lubъ* – \**хотъ*.

*Key words:* language consciousness, picture of the world, semantic field, a proper name, word-forming stem.

Стаття надійшла до редколегії 14.10.2005

Прийнята до друку 1.11.2005